

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio, 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Sausis — January 20, 1964

8 Nr.

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Sovietų istorijos perrašinėjimas

STALINO "ASMENS KULTO" KRITIKA SUKĖLĖ
ABEJONIŲ SOVIETŲ SISTEMOS NEKLADINGUMU,
DĖL TO MASKVAI PRIREIKĖ DAR KARTĄ
PERRAŠYTI KOMPARTIJOS ISTORIJĄ, JĄ PRI-
TAKANT DIENOS REIKALAVIMAMS.

Vytautas Meškauskas

Prieš 15 metų pasirodžiusioje ir labai greitai pagarsėjusioje George Orwell knygoje "1984" tarp kitko vaizduojama ir Tiesos ministerija, kurios valdininkai visą laiką perrašinėja istorinius dokumentus, juos pritaikydami dienos politiniams reikalavimams. Stalinui mirus komunistinis režimas paėmė kiek kitokią kryptį, ne tokią absurdišką, kokią jam pranašavo George Orwell, tačiau ir Nikitos Chruščiovo laikais veikė kažkas panašaus į Orwellio įsivaizduotą Tiesos ministeriją. Geriausias įrodymas 1959 ir 1962 m. komunistų partijos istorijos vadovėlio laidų palyginimas.

1956 m. įvykęs XX kompartijos suvažiavimas pareiškė norą, kad po Stalino mirties įvykę pakeitimai būtų istoriškai aptarti. Tam reikalui buvo sudaryta speciali istorikų komisija su B.N. Ponomarejevu priekyje, kuri po trijų metų išleido naują kompartijos istorijos vadovėlį, vietoje paties Stalino inspiruoto tos istorijos trumpo kurso. 1962 metais išėjo to naujo istorijos vadovėlio nauja laida, kur yra ne tik naujas skyrius (XVIII) 1959 ir 1962 metų laikotarpiui, bet ir naujai perrašytas skyrius apie partijos veiklą karo metu.

Apie tai gal ir nebūtų verta ilgiau kalbėti, jei vadovėlio autoriai būtų turėję tik vieną uždavinį, būtent, konstatuoti istorinę tiesą. Iš tikro gi sovietų istorikai turi daug sunkesnių uždavinių -- jie turi istorinius faktus pritaikyti dienos reikalavimams. Ir kaip tik dėlto jų darbas vertas dėmesio. Ne tam, kad sužinotų kas buvo praeityje, bet tam, kad supratus dabartinę Kremliaus valdovų politiką.

Pirmoje laidoje pradėta 'destalinizacija' antroje laidoje vyksta toliau. Vien Stalino pavardė minima net 20 kartų mažiau. Surasta daugiau jo klaidų papildytų dar prieš asmens kulto (1934 m.) pradžią. Jei pirmosios laidos 363 psl. minima, kad

"J. V. Stalinas priėmė į širdį V.I. Lenino kritiką ir pasidarė reikiamas išvadas", tai antrosios laidos 383 psl. aptariant tą pačią kritiką, jau rašoma:

"Kaip vėliau pasirodė, Stalinas nepasidarė reikiamų išvadų iš Lenino kritiškų pastabų. Jis nepateisino suvažiavimo jam parodyto pasitikėjimo ir nesilaikė savo pažadų. Galų gale partija ir Sovietų Sąjunga dėl to turėjo pergyventi tuos sunkumus, kuriuos iššaukė Stalino asmens kultas." Į akis krinta faktas, kad sovietiniai istorikai iš įsibėgėjimo

mažindami Stalino nuopelnus ir ryškindami jo klaidas, iš paskutiniųjų stengiasi išgelbėti pačios kompartijos neklaidingumą mitą. Nepaisant Stalino "asmens kulto" partija vistiek Sovietų Sąjungoje įvedė socializmą, sukolektyvino žemės ūkį, palaikė glaudų ryšį su masėmis ir išgelbėjo kraštą nuo vokiečių užpuolimo, į kurio galimybės Stalinas nežūrėjo rimtai, nors dėl to buvo paties Chruščiovo įspėtas (II laidos 540 psl.)

Dabar kompartija jau vaizduojama kaip visų rusų revoliucinių partijų darbo paveldėtoja, net ir 'narodnikų' (liaudininkų). Kompartijai turėjo įtakos tokie 'liepsnoja' revoliucionieriai kaip T. Ševčenko, Z. Sierakovski, K. Kalinauskas, A. Mackevičius (1863 m. sukilėliai) ir M. Nabal'djan, kurie kaip žinia su kompartijos tikslais nieko bendro neturėjo. Lenino citatomis bandoma pabrėžti, kad kompartija yra "visų Rusijos tautybių proletariato partija". Jei pirmoje po stalininės istorijos laidoje dar buvo pažymėtas faktas, kad ukrainiečiai norėjo sukurti savo atskirą valstybę, o Gruzijos menševikai su džiaugsmu sutiko vokiečių okupaciją, tai antroje laidoje tie "nacionalizmo pasireiškimai" jau visai nebeminimi!

Ypatingai pabrėžiama Komintern'o kova prieš fašizmą, iš ko prašosi išvada, kad ateityje bus sustiprinta propaganda prieš bet kokį 'fašizmo' atgimimą ir bus stengiamasi sudaryti "liaudies frontus" prieš tą baubą.

Nesusipratimai su kinų komunistais 1962 m. istorijoje, kuri buvo baigta rašyti tų metų vasarą, dar neminimi, tačiau tendencija iškelti tik sovietų kompartijos neklaidingumą gali įžitūrėti iš Mao Tse-tung'o kalbos 1957 m., Maskvoje minint 40 metų revoliucijos sukaktį, citatų parinkime. Pirmoje laidoje cituota tokia Mao

kalbos vieta:

"Jau vien faktas, kad šiame jubiliejiname posėdyje... dalyvauja darbo klasės ir plačiųjų liaudies masių atstovai iš įvairių šalių, liudija didžiausią pasaulio tautų susivienijimą ir simbolizuoja pakilimą ir vystymąsi tarptautinio socialistinio judėjimo".

Pagal antrą laidą ir pagal tą patį šaltinį, būtent 1957 m. lapkričio 7 d. Pravdą Mao pareiškęs:

"Sovietų kompartija, kuri kūrybingą marksistinę-leninistinę teoriją pritaikė praktiniams uždaviniams, sovietų liaudžiai atnešė nenutrūkstamą laimėjimų grandinę... Sovietų žmonių laimėjimuose visų kraštų liaudis gali įžitūrėti savo pačios ateitį... Sovietų Sąjungos kelias... yra kelias visos žmonijos išsivystymui".

Pereitame Dirvos numeryje, ieškodami Chruščiovo siūlomąs "taikingos koegzistencijos" supratimo, konstatavome, kad tą sąvoką išgalvojo Stalinas, kuris lygiai taip pat kalbėjo apie "socializmo viename krašte" įvedimą, ko Leninas nenorėjo prileisti. Kadangi tokia politika dabar Kremliui reikalinga, antroji po stalininės istorijos laida įtaigoja, kad iš tikro "socializmo viename krašte" ir "taikingos koegzistencijos" idėjos jau buvo paties Lenino puoselėjamos!

Dėl viso to vokiečių sovietologas Erwin Oberlander teigia komunizmo problemom skirtame OST PROBLEME žurnale, kad nauja istorijos laida visų pirma stengiamasi atstatyti kompartijos prestižą, kuriam pakenkė "destalinizacijos" procesas. Iš tikro, praeitų metų įvykiai tą tendenciją dar daugiau išryškino. Praeitais metais maskvinis 'Voprosy Istoriiji' žurnalas (Nr. 7) jau barėsi, kad kai kurie jauni žmonės iš "asmens kulto" kritikos pasidarė klaidingas išvadas ir net puolė dėl to sovietinę sistemą.

Ne, Sovietinė sistema yra vienintelė teisi sistema pasaulyje. Ji turi tik vieną trūkumą. Jos istoriją reikia vis iš naujo perrašyti.

Sėkmingo darbo pagerbimas

ALT S-gos East Chicago skyriaus penkmetis buvo gražiai paminėtas sausio 11 d. Lietuvių parapijos salėje.

Nedidoka salė, bet atitinkanti šios lietuvių kolonijos reikalams, prigūžėjo svečių iš toli ir arti. Iškilimėse ALT S-gos Centro valdybą atstovavo inž. J. Jukūnas, Dirvos redakciją -- J. Čiuberkis, Daugiausia svečių, žinoma, susilaukta iš kaimynės Chicago bendraminčių. Į iškilmes atsilankė taip pat ALB Chicago

apyg. p-kas inž. P. Vėbra, LF valdybos pirm. T. Blinstrubas, buv. Vilties d-jos p-kas dr. J. Bartkus, B. Paplėnienė -- atstovavusi ALT S-gos Chicago skyrių ir visa eilė kitų asmenų.

Iškilmingam sukakties posėdžiui vadovavo Jonas Rimkūnas. Visą penkmetį skyriui pirmininkavęs K. Pocius supažindino svečius su skyriaus veikla ir tos veiklos metodais. Jais ir žavėjosi visa eilė sveikintojų. Šil-

Lietuvos partizanų ir žuvusiųjų Sibire atminimui Portlande, Ore., buvo pastatytas lietuviškas kryžius, kurio įrašas anglų kalba primena praeiviams Lietuvos laisvės kovas ir bolševikų vykdomus Lietuvoje žiaurumus. Šį kryžių pastatyti mintis pirmiausiai kilo chicagiškiams Valauskams, o įgyvendino Valerijono Šimkaus pirmininkaujamas komitetas. Šią vietovę, kur stovi kryžius, per metus aplanko pusę milijono turistų.

BOLŠEVIKŲ MELAS APIE KRISTIJONĄ DONELAITĮ

Bolševikinė lietuvių spauda rusų okupuotoje Lietuvoje triumfuoją, kad Kristijonas Donelaitis jo 250 gimimo metų sukakties proga yra sovietinėje Rusijoje labai įvertinamas. Girdi, jo var-

STEPAS VYKINTAS

du Maskvoje ir kitur yra pavadinamos gatvės, Lietuvoje mokyklos, jo raštai verčiami į bolševikų pavergtų tautų kalbas. Deja, Donelaitis, jei būtų gyvas, tikrai nesidžiaugtų šita pagarbą, nes jam būtų maloniau gyventi ir kurti lietuviškame Tolminkiemyje, o ne surusintame Iljinskoje. Jis gal galėtų slapta sukurti ir naujus "Metus", kur apdainuotų šių dienų kolkiečius, jų vargus, sielvartus ir vergiją, moderniąją baudžiavą, kurią turi išgyventi dabartiniai lietuviai ūkininkai. Beabejoj, toks Donelaitis netik nebūtų bolševikų gerbiamas, bet būtų ir persekiojamas. Vargšai mirusieji poetai! Jie nebėgi protestuoti...

Pažiūrėkime, kaip bolševikiniai lietuvių literatūros istorikai begėdiškai meluoja apie Donelaitį. Prieš mano akis guli "Lietuvių literatūros istorija", kurią redagavo Kostas Korsakas, bolševikų iškeltas marksistinis literatūros istorikas ir bolševikinis tendencinis kritikas. Ši istorija yra išleista 1957 m. Vilniuje. Joje apie Donelaitį be kitko taip parašyta: "Buržuazijos viešpatavimo Lietuvoje metais lietuvių literatūroje įsigalėjo dekadentiškos tendencijos. Oficialioji "madingoji" literatūra, kuri orientavosi į buržuaziją ir valdančiąją burokratiją, kapstėsi miesčioniškojo gyvenimo drumzlėse, pataikavo buržuazijos polinkiams arba, iš dalies nuo jos atitrūkęs, skendėjo individualistinėse, pesimistinėse nuotaikose. Šioje literatūroje Donelaičio kūrybos tradicijos buvo visiškai paneigtos. Donelaičio realizmas, demokratizmas, liaudiškumas, išraiškos paprastumas buvo svetimi tiek buržuazijai, tiek ir jai skirtos literatūros gaminto-

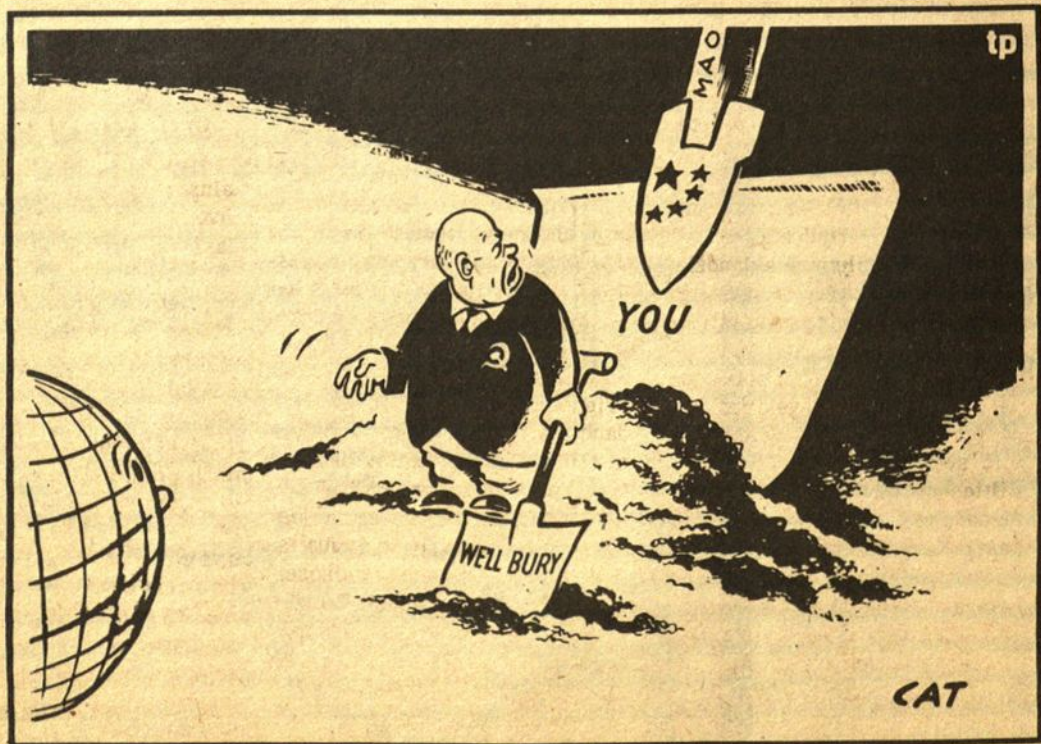
jams". (Žr. minimo veikalą 300 psl.)

Pirmiausia didelis melas yra skelbiamas apie Nepriklausomybės laikų literatūros pobūdį. Nepriklausomybės laikais lietuvis rašytojas buvo laisvas kurti tai, ką jis mąstė, ką jis išgyveno. Jo niekas nevertė pataikauti buržuazijos polinkiams ar kapstyti miesčioniškojo gyvenimo drumzlėse. Tik prisiminkime J. Grušo "Karjeristus", Putino "Altorių šešėly", "Križę", tuoj suprasime, kad bolševikinis istorikas meluoja, Nepriklausomybės laikais lietuvis rašytojas laisvai galėjo pasirinkti temas, problematiką, žanrą, vaizduojamojo gyvenimo ir nuotaikų pobūdį.

Melas taip pat, kad Donelaičio kūrybos tradicijos buvo visiškai paneigtos. Ne Cvirką, ir ne Tilvytį tęsė Donelaičio literatūrinės tradicijas, bet K. Binkis, V. Krėvė ir kiti mūsų kaimo vaizduotojai buvo Donelaičio tradicijų tęsėjai.

Toliau, bolševikinis istorikas, kalbėdamas apie Donelaitį, sudaro įspūdį, kad tik bolševikai tinkamai įvertino Donelaitį. Tai yra akiplėšiškas melas. Nepriklausomybės laikais Donelaitis buvo labiausiai vertinamas mūsų klasikas. Prof. M. Biržiška, kuris buvo Humanitarinių Mokslų Fakulteto senosios lietuvių literatūros profesorius, su didele meile kalbėdavo studentams apie Donelaitį. Jis dažnai skaitė epizodinius kursus apie Donelaitį. Jis parašė bent kelias knygas apie mūsų talentingą poetą. "Metai" -- rašo prof. M. Biržiška -- yra tai kilniausias lietuvių ir vienas žymiųjų visuotinės literatūros kūrinių. Lietuvių literatūros istorijoje "Metai" pradeda naują jos gaidynę. Senoji gaidynė tenkinosi tikišniais raštais, kurių vien giesmės ir giesminiai te-

(Nukelta į 2 psl.)

Duobkasiai...

NERONAS MENININKAS

ANTANAS NAKAS

Jei Neronas būtų buvęs tik Romos imperatorius, užkariautojas, valstybininkas, jo vardas greitai būtų buvęs pamirštas, kaip tapo pamiršti Julijaus Cezario, Tiberijaus, Kaligulos, Augusto ir kitų cezarių vardai. Vien Romos padėgimas nebūtų įamžinęs Nerono vardo.

Tradiciniai Neronas kaltinamas dėl Romos padėgimo. Bet tai dar didelis klausimas. Gaisras siautęs 6 dienas ir tris ketvirtadalius miesto pavertęs pelėnais. Istorikas Teutonijus sako, kad Neronas žiūrėdamas iš bokšto kaip dega Roma, citrai akompanuojant dainavo poemą "Trojos Griuvėsiai". Tačiau Tacitas, atsargesnis savo išvadose, nurodo, kad gaisro priežastis neišaiškinta. Be to, bokštas, apie kurį kalba Teutonijus, buvo pastatytas tik 200 metų praėjus po Nerono mirties.

Nerono trumpas gyvenimas -- 31 metai (37-68 po. Kr.) praėjo audringai ir greitai. Jo tėvai nepasizymėjo dideliu dorovingumu ir paveldėtos iš tėvų ypatybės paliko jo charakteriui gilius pėdsakus.

K. DONELAITIS...

(Atkelta iš 1 ps.)

turėjo kiek bendra su poezijos daine. Kad ir turėdami šio tokio ryšio su mūsų senosios gaidynės rašijai, "Metai" daug daugiau turi savyje nauja ir skirtinga. Tosios naujybės apsiereiškia nauju turiniu ir nauja forma. "Metų" turinys nesitenkina tikrybės poezijos sritimi, bet yra pasaulinis, kad ir giliai tikinčio, net kunigo, sumestas, ir turi platesnės visuomeninės ir tautinės reikšmės. Baudžiavų ir kalbos klausimai yra "Metuose" iškilę aukščiau už kitus, tardami į mūsų tautos sąmonę gyvais, gaudžiais, skambiais vaizdingo hegzometro garsais. Jokis kitas mūsų poezijos kūrinys neturi tokios svarbios mūsų visuomenės reikšmės, kaip "Metai". (Žr. M. Biržiškos "Donelaičio gyvenimas ir raštai". III leidimas, "Vairo" Bendrovės leidinys, Kaunas, 1927 m.)

Ne tik Lietuvos universitete, bet ir gimnazijose bei kitose mokyklose Kristijonas Donelaitis buvo plačiai nagrinėjamas, atmintinai mokomasi jo raštų, rašomos studijos, straipsniai, rašiniai apie šį lietuvių poezijos korifėjų. Man pačiam teko 1925-26 m. ir 1927-28 m. dėstyti lietuvių kalbą ir literatūros istoriją šokių ir Alytaus gimnazijų vyresniųjų klasių mokiniams. Kiek prisimenu, daugiausia aiškindavau ir kalbėdavau apie Donelaičio, žemaitės ir Vaižganto kūrybą. Taip pat ir Lindė - Dobilas Panevėžyje labai plačiai dėstė apie Donelaitį. Taigi, Nepriklausomybės laikais Donelaitis buvo nemažiau, o dar daugiau gerbiamas, negu bolševikų. Tik laisvės metais Donelaitis netarnavo jokiai partinei propagandai, kaip dabar jis Lietuvoje yra panaudojamas komunistinei propagandai, bet jis buvo visų laisvųjų lietuvių mylimas poetas, visos nepriklausomos tautos dainius.

Tremtyje labai gražiai pasielgė PLB Kultūros Taryba ir PLB Vyriausioji Valdyba, kurios ėmėsi iniciatyvos ir šiuos metus paskelbė Donelaičio metais. Juk Donelaitis lietuviškai dainuodamas Lietuvą gyrė. Tai pirmasis lietuvis, kuris Lietuvos vardą iškėlė į tarptautinę plotmę. Todėl jis nusipelnė ne tik šių metų, bet amžiną lietuvių tautos pagarbą ir meilę.

sakus. Neroną iš pat mažens traukė menas: skulptūra, šokis, tapyba, poezija, literatūra, o ypač muzika. Visose meno šakose jis parodė didelius sugebėjimus. Citra ir arfa buvo jomėgiausieji instrumentai. Skambinti citra ir dainavimo meno mokėsi pas garsų to laikotarpio muziką Terpusą. Balsą lavino kruopščiai, pritaikydamas sau labai griežtą discipliną. Ne apie užkariavimus ir socialines reformas pynėsi jo svajonės. Vienintelis jo gyvenimo troškimas -- tapti menininku, kokio pasaulis dar ne buvo sulaukęs. Jį viliojo meno varžybose nugalėtojo garbė, laurų vainikai ir minios entuziazmas. Tik 17 m. amžiaus imperatorius sekmingai rečitavo teatre ir cirke savo sukurto eilėraščių. Minia žavėjosi ir skyrė jo garbei aukso raidėmis parašytas maldas Jupiteriui. Už geriausiai parašytus vaidinimus ir skambinimą citra buvo apvainikuotas lauro vainikas.

Neronas buvo gambiausias savo mokytojo Senekos mokinių. Ne tik meno srityje parodė savo didelius gabumus, bet jis visada ir visur buvo menininkas, net ir auštuodijimo menininkas. Po ilgesnių muzikos studijų cezaris nutarė Graikijoje ir Neapolioje suruošti cirke meno dainų šventę, rungtyniaujant su kitais menininkais. Imperatoriaus leksikone nebuvo žodžio "pralaimėti". Jis iš anksto užtikrino sau laimėjimą. Būrys Neapolio jaunuolių buvo ištreniruoti aploismentų meno, kuris pasireiškė trejopai: 1) "bombi" -- pamėgdžiojimas per rungtynes bičių žvimbėjimo, 2) "imbrices" -- entuziastingi šūkliai teatro galerijoje ir 3) "testae" -- daužymas vario ir porcelano plokštelių arba indų, sukeliančių litavų garsą. Klakeriai darbavosi koncerto metu su dideliu pasisekimu ir Nerono triumfas buvo užtikrintas. Dieną, o ypač nakties tyloje imperatoriaus ausyse švelniai gaudė malonus bičių žvimbėjimas, ir minios entuziazmas. Žinia apie Neapolio triumfą greit pasiekė Romą. Čia buvo pasiruošta jo triumfiniam sutikimui ir muzikos varžybos, kurios greitai laiku turėjo įvykti amžinajame mieste, kad visa Roma galėtų užgirsti "jo dievišką balsą".

Neronas į Romą atvyko raudonoje tunikoje. Cezario Augusto karieta buvo pakinkytą 7 baltais žirgais. Olimpini karūna ant galvos. Heroldai pranešinėjo jo laimėjimus. Triumfinė eiseną vyko tuo pačiu -- Velbruno keliu, kuriuo žygiavo į Kapitolį Julius Cezaris, grįždamas po Galijos laimėjimų. Priešakyje eisenos moterys ir mergaitės barstė gyvas gėles, fleitos, trompetai lydėdė entuziastingą eiseną. Atvyko "didysis menininkas dieviško balso valdovas". Kritikų lūpos užsičiaupė. Atėjo diena dėl kurios verta buvo gyventi.

Meno rungtynėse Neronas įvedė labai griežtas taisykles. Neronui būnant scenoje, niekas neturėjo teisės iš cirko arba teatro pasišalinti, nors vaidinimai karštais trukus visą dieną ir naktį. Už pasišalinimą grėsė mirties bausmė. Sekliai akilai sekėdavo auditoriją.

Tačiau triumfo dienos greitai prėjo. Romėnai mėgdavo netikėtą muziką ir kitą meną, kiek juos viliojo didingi spektakliai. Visa tai labai nepatiko keturiems šimtam Romos aristokratų kurie muziką ir meną laikė vergu turto amatu. Nepasitenkinimas valdovu pradėjo greitai augti. Konsperatyvinė veikla, sukilimai greit pakito Nerono autoritetą. Juodoji diena artinosi visu greičiu. Jo triumfinis žengimas į Romą, visi spektakliai cirke ir teatre greit buvo liaudies pamiršti. pasirodžius Neronui scenoje, jį sutikdavo šalti ir tylūs veidai. Liaudies nustojo jo bijoti ir viešai pradėjo rodyti savo nepasitenkinimą. Nustojo garbinti "dievišką balsą". Intrigos ir pasipriešinimo dvasia žaibo greitumu prasklido po visą Romos imperiją. Slaptai iškiljuotos kariaktros ir plakatai su užrašais "pasigailėjimo vertas arfistas", tapo nuolatinio reiškinio. Nieko nepadėjo griežtos bausmės ir teroras. Neronas šaltai pakėlė žėdimus. Veltui jis liaudžiai žadėjo didingus spektaklius ir demonstravimą hidraulinių vargonų, kuriuos išrado Ktesibius Aleksandrietis. Bet nepasitenkinimas buvo didesnis už arfą ir vargonus.

Virš 1000 mirties bausmių buvo įvykdyta. Karštingą cezario vaizduotę nakties metu kankino aukų dejavimai. Tik haliucinacijos ir niekur ramybės. Dingo visos jo gyvenimo svajonės ir tikslas. Koks pasigailėjimo vertas monarcho patetiškas vaizdas, kada savo mirties išvakarėse, apleistas draugų ir artimų, nežino kuriuo keliu bėgti ir kur slėptis, paskutinį kartą paėmęs arfą, dainuoja "Edipus Ištremime". Finalas priartėjo greitai. Persekiojamas savo sargybinių, kad nepasiduoti gyvam, jis įsmeigia sau peilį į gerkle. Prieš pat mirtį agonijos metu dar sąmonėje praeivinta visi jo meniškai pasiseimai, triumfai, nugalėjimai meno rungtynėse, triumfinė eiseną ir paskutinėje sekundėje mintis: "kokio didelio menininko nustoja pasaulis".

Koks išdidus būtų Neronas, jei būtų žinojęs, kad laidotuvis kas-tavo 200.000 sesterčių ir kad jo kūnas iškilmingai vežamas Romos gatvėmis sudeginti bus papuoštas tais pačiais puošniais rūbais, kuriuos jis dėvėjo grįždamas iš Graikijos ir Neapolio su laurų vainiku ant galvos ir raudona tunika. Jo troškimas įamžinti savo vardą buvo įvykdytas. Šimtas metų po jo mirties Graikai rečitavo jo poeziją ir muziką ir dar XIX šimtmetyje, gal ir dabar jo vardas minimas, kaip didžiausio ano laikotarpio menininko. Kompozitoriai Pallavicini, Reisinger, Mendels ir Rubinsteinas parašė iš jo gyvenimo operas.

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

SAUSIO 25 D. 7 v.v. tradicinis Chicago Lietuvių Inžinierių ir Architektų balius The Drake viešbutyje, Lake Shore Dr. ir Michigan Ave.

SAUSIO 25 - VASARIO 2 D.D. Dail. Algirdo Kurausko kūrinių paroda Čiurlionio galerijoje, Ruošia Korpi Gintaras.

SAUSIO 26 D. 3 val. p.p. Lietuvių Istorijos Draugijos metinis narių susirinkimas, 5746 So. Justine Ave.

SAUSIO 31 D. 8 val. vak. Šviesos-Santaros Kolegijos Chicago skyriaus susirinkimas -- Dr. Jonė Valaičio paskaita "Automatizacijos socialinės problemos" K. Dirko svetainėje, 4500 So. Talman.

SAUSIO 14 D. ALT S-gos Chicago skyriaus metinis susirinkimas Don Varno Poste.

VASARIO 15 - 23 D.D. Dail. Sandros Čipkuvienės kūrinių paroda Čiurlionio galerijoje, Ruošia Korpi Gintaras.

KOVO 1 D. 1964 m. BALFO 57 skyriaus Roselande pyragų išpardavimas parapijos salėje.

Mutual Federal Bendrovės rekordas

MOKAME 4 $\frac{1}{2}$ %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

- Isteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD -- CHICAGO 8, ILL.

Phone: Virginia 7-7747

John J. Kazanauskas, Pres.

LIETUVIŠKA KNYGA YRA GERIAUSIA DOVANA

Dirvos administracija mielai patarnauja tiems mūsų tautiečiams, kuriems knygą neparanku įsigyti dėl gyvenamos vietos ar kitų aplinkybių, tačiau, kurie myli lietuvišką žodį, kūrybą, ir kurie mielai norėtų ne tik papuošti lietuviškomis knygomis savo knygų lentynas, bet ir tąja ar kita knyga norėtų susipažinti ar ją panaudoti kaip dovaną.

Čia patiekiame dalį knygų sąrašo. Stengsimės jį papildyti. Prašome jį išsikirti ir pasaugoti ateičiai, nes ne visą laiką galėsime jį įtalpinti Dirvoje.

Pasirinkę knygą, atsiųskite čekį atitinkamai sumai ir už poros dienų knyga ateis pas jus paštu.

LITUANISTIKA, MEMUARAI, ALBUMAI:

Prof. V. Biržiška, ALEKSANDRYNAS I ir II tomas po	\$7.50
DABARTINIS LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS	\$12.00
M. Krupavičius, LIETUVIŠKOJI IŠEIVIJA	\$2.00
Dr. A. Šapoka, LITHUANIA THROUGH THE AGES	\$3.50
L. Valiukas, LITHUANIA LAND OF HEROES	\$4.75
ART COLLECTION (liet. dailininkų kūrinių albumas)	\$6.00
V. Kavolis, LIETUVIŠKASIS LIBERALIZMAS	\$3.00
M. Biržiška, LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS	\$2.00
R. Skipitis, NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ STATANT	\$5.00
V. NAGIUS-NAGEVIČIUS	\$6.00
J. Petraitis, KAIP JIE MUS SUŠAUDE	\$1.80
Jonas K. Karys, NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI	\$5.00
Bronys Raila, TAMSIAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ	\$5.00
Bronys Raila, IŠ PASKENDUSIO PASAULIO	\$5.00
V. Alantas, VANAGAITIS	\$2.00
Dr. J. Prunskis, VYRAI KLYSTKELIUOSE	\$3.00
J. Andriūnas ir P. Svyrius, LIETUVA TIRONŲ PANČIUOSE ..	\$1.50
P. Andriūnas ir Vl. Radzevičiaus, BLEZDINGĖLĖS PRIE TORRENTO	\$2.00
AUSTRALIJOS LIETUVIŲ METRAŠTIS	\$10.00
Dr. J. Grinys, MANO VIEŠNAGĖ AMERIKOJE	.50
Alfonas Nevardauskas, PAJURIAIS - PAMARIAIS	\$5.00
PANEVĖŽYS -- Monografija	\$6.50
St. Goštautas, ARTE LITUANO	\$4.00

ROMANAI. NOVELĖS. POEZIJA:

LAISVĖS KOVŲ DAINOS	\$5.00
Marius Katiliškis, ŠVENTADIENIS UŽ MIESTO	\$5.00
Sally Salminen, KATRYNA	\$5.00
Juozas Krūminas, ŠEŠTASIS MEDIS	\$2.00
R. Spalis, ANTRIBOS	\$4.00
R. Spalis, ANGELAI IR NUODEMĖS, novelės	\$1.50
F. Neveravičius, BLAŠKOMOS LIEPSNOS 2 tomai po	\$2.00
V. Ramonas, DAILININKAS RAUBA, novelės	\$3.50
V. Ramonas, CROSSES (angliškai)	\$4.00
V. Ramonas, MIGLOTAS RYTAS	\$2.00
St. Santvaras, AUKOS TAURE, poezija	\$2.50
A. Škėma, BALTA DROBULĖ	\$1.50
Alė Rūta, BROLIAI	\$1.50
Alė Rūta, ŽVAIGŽDĖ VIRSUM GIRIOS	\$4.00
Alė Rūta, I SAULETĖJĮ	\$1.50
Jeronimas Ignatonis, LŪZIAI	\$3.00
J. Švaistas, PETRAS ŠIRVOKAS	\$2.75
J. Švaistas, ELDORADO	\$1.80
Jurgis Gliuda, HOUSE UPON THE SAND (angliškai)	\$3.95
Jurgis Gliuda, NAMAI ANT SMĖLIO	\$2.00
V. Volertas, UPĖ TEKA VINGIAIS	\$3.50
Jonas Vėgėlis, VISGAILIUS, poema	\$3.00
LITHUANIAN QUARTET	\$4.95
LITHUANIAN FOLK TALES	\$4.50
SELECTED LITHUANIAN STORIES	\$5.00
V. Kavaliūnas, KALNŲ GIESMĖ	\$2.50
Alfonas Tyruolis, METŲ VINGIAI, poezija	\$3.00
Alg. Mackus, JO YRĄ ŽEMĖ, poezija	\$2.75
Maironis, JAUNOJI LIETUVA, kietais viršeliais	\$2.00,
minkštais	\$1.50
A. Nasvytis, LEAVE YOUR TEARS IN MOSCOW	\$3.95
St. Būdavas, LORETA	\$1.80
A. Baranauskas, KALVOS IR LANKOS	\$2.00
Jurgis Jankus, PO RAGANOS KIRVIU	\$1.50
Kostas Ostrauskas, ŽALIOJOJ LANKELĖJ (dvi vienaveiksmės dramos)	\$3.00
J. Grušas, PABUČIAVIMAS	\$1.50
Bernardas Brazdžionis, VIDUDINIO SODAI, poezija	\$4.00
P. Abelkis, ATLAIĐŲ PAVESY	\$3.50
Vincas Krėvė, RAŠTAI	\$5.50
V. Kudirka, MEMOIRS OF LITHUANIAN BRIDGE	\$2.00

VAIKŲ LITERATŪRA

Nijolė Jankutė, ŽEBRIUKO NUOTYKIAI MIŠKE	\$2.50
A. Gustaitis, KOVA SU GAIDŽIU	\$2.00
A. GUSTAITIS, UŽPUOLA BITES	\$2.00
V. Vijeikis, KAS GRAŽIAU (piešiniai spalvinimui)	\$1.50
N. Butkienė, VELYKU PASAKOS	\$1.00

ORIGINALIAS

LAISVĖS KOVŲ DAINAS, išleistas Lietuvos Nepriklausomybės Fondo, dabar galite įsigyti per Dirvą už 5 dolerius

Likutis to leidinio, kuris iki šiol buvo įteikiamas aukojusiems LNF po 10 dol., galima įsigyti užsisakius per Dirvą ir atsintus 5 dolerius.

Si išimtinė teisė išplatinti leidinio likutį įgyta Dirvos leidėjams susitarus su Lietuvos Nepriklausomybės Fondo Valdyba.

Likęs tos knygos kiekis yra nedidelis, tad paskubėkite ją įsigyti sau ar padovanoti draugams.

Užpildykite žemiau dedamą atkarpą ir, prisiuntę 5 dol., tuojau gausite LAISVĖS KOVŲ DAINAS

Prašau išsiųsti LAISVĖS KOVŲ DAINAS:

Pavardė ir vardas

Adresas

Priedų: Čekis \$

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTOVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA -- Liqueur, Import. from Italy.....5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediska.....5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France.....5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand.....5th \$4.69
5. PORT, SOUTHERN, RHINE Wine.....5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France.....5th \$3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine.....5th \$.98
8. BORDEAUX Wine, Red or White.....5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS – kur ir su kuo svarstyti jo pobūdį?

O visgi kažin ar ne tiksliau nuomones ir pasiūlymus dėl PLB valdybos sumanyto jaunimo kongreso tuo tarpu siųsti PLB valdybai (V. Kamantui, jos "jaunimo reikalų ministeriui), o ne bėgti iš karto į "aukščiausiąjį teismą" -- visuomenę. Tokius sumanymus tikslingiau svarstyti ne "minioje", o atsakingame ir kompetentingame kolektyve, kuriame įvairius pageidavimus bei pasiūlymus galima šaltai ir kruopščiai įsijoti per du labai svarbius sietus: prasmingumo ir pajėgumo sietus.

Sumanymų gali būti labai patrauklių ir iš visuomenės gali pasigirsti jiems entuziastingų pritarimų. Tačiau tūlus patrauklius sumanymus realizuoti vis dėlto nebūtų prasminga dėl tokių priežasčių ir aplinkybių, kurios gali būti gerai žinomos atsakingam kolektyvui, bet nežinomos ar nevertintos plačioje visuomenėje. Arba, geras ir prasmingas sumanymas gali gi būti neįmanomas įvykdyti dėl pajėgumo stokos. Šiais požiūriais sumanymus besijojant, kaip kurie iš jų turėtų būti amesti, vistiek "slaptai", ar viešai jie būtų buvę pasiūlyti. Tad kokia gi nauda per laikraščius dirginti visuomenės vaizduotę neišsijotais, neapsvarstytais sumanymais?

Dirvos 5 nr., balsas iš skaitytojų siūlė jaunimo kongreso planavimą tuojau perkelti į spaudą. Esą, Pasaulio Lietuvoje paskelbtas pranešimas sukėlęs neaiškumų ir jau atrodo, kad kongresas būsiąs per daug apkrautas.

Betgi iš pirmo pranešimo nėra ko nė laukti galutinio aiškumo, nes pranešta tik idėja, ne konkretus planas, kuris, matyt, dar turi būti kruopščiai svarstomas, ir kuriam dar tikteiraujamasi visuomenėje medžiagos, o jai teikti duryų atviros visiems.

Kai medžiaga teikiama viešuoju keliu, tai įtampa nebe vien PLB valdybos svarstymo objektu. Tas kaip tik daugiau įneša neaiškumo ir painiavos, negu PLB valdybos pageidautasis metodas. Štai ir šiuo atveju, padarius priekaištą, kad kongresas būsiąs "per daug apkrautas", čia pat pasiūlyta apkrauti jį keleriopai sunkiau. Šalia to, kas ir PLB valdybos pranešime bendrybiškai jau paminėta, siūloma užduoti kongresui du didžius politinius uždavinius -- žygius į Washingtoną ir New Yorką (Jungtinės Tautos). Neaiškumas štai koks: ką reiks daryti, jei iš visuomenės bus tik entuziastingas pritarimas tiems žygiams, o PLB valdybai paaiškės, kad į kongreso užsimojimus jų įtraukti neįmanoma?

O gali būti neįmanoma dėl daugelio priežasčių. Pavyzdžiui, Vlikas ar ALT, gali užprotestuoti prieš PLB kesinimąsi vėl "kištis į politiką"... Arba, jei ne tas, tai gali paaiškėti, kad patys numatomieji kongreso dalyviai nesutiks būti siunčiami į tokius žygius, ir tai ne dėl to, kad būtų priešingi jų tikslui, o tik kad gal jų nuomone tie žygiai ar neprasmingi, ar nepraktiški, ar nepatogūs. (Sakysim, Kanados, Australijos, Vokietijos gyventojams bei piliečiams, kad ir lietuviams jaunuoliams, gali kilti klausimas -- kokių pagrindų mes "žygiuosim" į Washingtoną, ir ką tenai mūsų, ne JAV piliečių, balsas reiškia?). Pagaliau, ar įvykdomas reikalavimas rengti jaunimo kongresą būtinai tokiu metu, kada JAV Kongresas ir JTO yra sesijose? Juk paprastai tokiu metu ir jaunimas yra savo "sesijose" -- mokyklose, universitetuose. Jaunimo kongresas gali būti suauktas tik mokyklų atostogų metu. Bet tada ir JAV Kongresas, ir JTO paprastai irgi neposėdžiauja, neskaityti iš anksto nenumatytų atvejų.

Iš esmės, siūlomosios idėjos geros. Bet svarstyti jas kaip tik visų pirma tinka PLB valdyboje, o tik po to, jei dar atrodytų reikalinga, galėtų būti einama į ginti ir visuomenės viešosios nuomonės teisme. Bet ar tokia apeliacija būtų laimėta, kitas klausimas. Nesgi, jei kongreso rengėjai iš konkrečių duomenų įsitikins, kad kuri net ir labai gera idėja įvykdyti neįmanoma, tai kaip gi visuomenės viešoji nuomonė priverstų juos vis dėlto bandyti vykdyti?

(v.r.)

Dail. J.K. Račkus, Alg. Mackus ir dr. V. Kavolis parodos atidaryme Chicagoje.
P. Petručio nuotrauka

RAČKAUS KŪRINIŲ PARODA CHICAGOJE

P. PETRUTIS

yra padėta į šalį kaip senas nereikalingas dalykas. Randame įspūdingo modernaus meno, bet jo pamatas yra gana silpnas. Nežinant to, pas įvairius Amerikos menininkus jaučiasi gilaus meninio tikrumo ieškojimas.

Apie save patį štai ką pasakė: "Atvažiavus 1953 m. į Paryžių, studijos pas Andre L'hote privėdė prie didesnio analitiško žiūrėjimo ir prie tendencijos į kubistišką, geometrišką išsireikimą. Po to įvyko drastiškas pasikeitimas, ribojimas spalvų, sprendimas su laisvomis, organiškomis formomis. Taip maž-

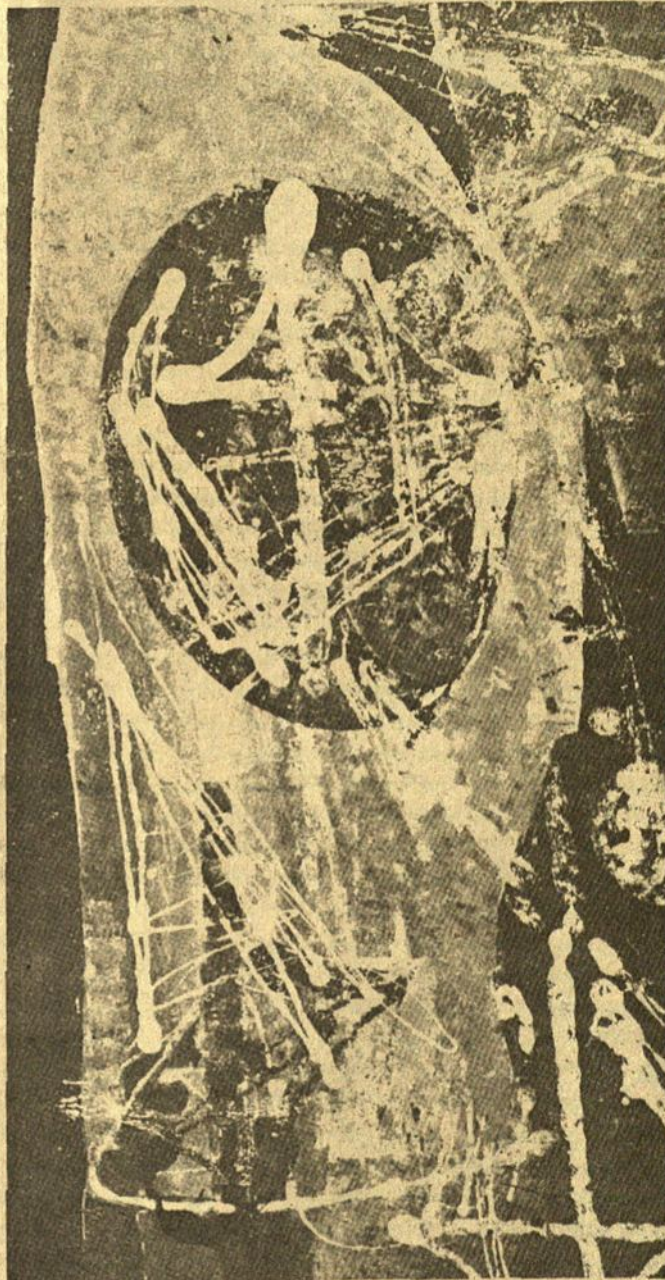
Kanadoje, pusiaukelėje tarp Toronto ir Hamiltono, gyvena dail. Jurgis Kęstutis Račkus. Dailininkas gimęs 1927 m. Lietuvoje, 1934 m. su tėvais atvyko Kanadon, Toronto mieste baigė pradinį ir vidurinį mokslą. Čia pradėjo ir meno studijas, kurias paskui tęsė Detroito, o dar vėliau Paryžiuje ir kituose Europos meno centruose.

Šiuo metu dailininkas gyvena nedideliame Clarkson, Ont. miestelyje. Paklaustas, ar tokia nuošali vietovė palanki meninei kūrybai, atsakė, jog jau nuo seno yra linkęs prie kaimo ar mažesnio miestelio. Clarkstone dailininkas yra įkūręs taip vadinamą Artists Center Workshop, J.K. Račkaus žodžiais, "šį meno centrą įkūrėme su tikslu, kad meno mėgėjai, studentai, o taip pat ir visi kiti, jauni ir seni, galėtų susidurti su dabartiniais meno požiūriais ir su dirbančiais Kanados dailininkais."

Toliau dailininkas pasakojo, jog 1962 m. buvo užėmęs administratoriaus vietą "Glenhurst Arts Council" Brantford mieste. Tačiau šiame tų pareigų atsisakė. Idomu jog šiuo metu dailininkas glaudžiai bendradarbiauja su vietos indėnais, "Six National Indian" rezervate dėstant meną.

Dail. J.K. Račkus su savo darbais (1954 - 1961 m. laikotarpyje) plačiai reikšėsi Europoje, savo individualines parodas surengdamas Paryžiuje, Londone, Barcelonoje, Ibizoje ir kitur. Savo darbus buvo išstatęs ir Toronto bei Montrealio miestuose. Jo darbai yra atstovaujami visoje eilėje galerijų. Kaip pavyzdžiui: Galerie Des Beaux-Arts Paryžiuje, New Vision Center Londone, Galerio Dearthe Misrachi Mexico City, Peter Deitson Gallery New Yorke ir keliose meno galerijose Kanadoje.

Kokios yra nuomonės apie Amerikos dailės gyvenimą, paklausė dail. J. K. Račkus. "Dabartinis Amerikos menas (sako dail. J. K. Račkus) turi didelį šviežumą ir išradingumą. Čia mažiau rūpi tradicija; dažnai ji

J.K. RAČKUS

Pirmoji kelionė (aliejus)

daug dirbu ir dabar, įvesdamas įvairių skirtingų elementų. Pati gamta, apylinkė kurioje aš dirbu, duoda man impulsą - inspiraciją nuo kurios mano darbai prasideda."

Na, o kaip su priekaištais moderniajam menui, kai žmogus jo "nesupranta", t.y. nesupranta kas yra vaizduojama paveiksluose? Į šį klausimą dailininkas atsakė šiais žodžiais: "Meno supratimas yra nemažas uždavinys. Rimtas meno mėgėjas yra gerai informuotas žmogus, kuris netik žino, kad egzistavo skirtingi meno periodai, bet ir ką jie bandė atsiekti ir įrodyti. Toks žmogus žino pakankamai meno istorijos, kuri jį priveda prie dabartinių laikų. Tada yra galimybių, kad toks žmogus ras įdomumo ir moderniam mene".

Dail. J. K. Račkus kūrinių (aliejiniai darbai, monotipai, akvarelės) sausio 4-12 d.d. buvo išstatyti Čiurlonio Galerijoje, Chicagoje. Parodą rengė Santaros - Šviesos Federacija. Parodos atidarymą susirinko daugiau 150 žmonių. Toks susirinkusiųjų skaičius liudija Chicago Lietuvos vyraujančią gyvą susidomėjimą menu.

Čia prisimintina sezono pradžioje rengta paryžiečio dail. Prano Gailliaus paroda, praėjusi stebėtinu pasisekimu. Tąsyk daugumą sutraukė rengėjų iš anksto numatytos meno klausimais diskusijos. Rengiant pastarąją parodą buvo skelbiama tik dr. Vytauto Kavolio paskaita "Sociologinė meninio stiliaus samprata". Vienok, po išklaustos paskaitos, parodos atidarymui vadovavusiam Alg. Mackui pasiūlius išsivystę gana gyvos diskusijos. Susirinkusiųjų buvo iškelta eilė klausimų, turinčių ryšio su paskaitininko keltomis mintimis. Kiti gi lietė realizmo ir modernizmo aspektus, į klausimus atsakinėjo paskaitininkas dr. V. Kavolis. Kaip ir ankstyvesnėje dail. Prano Gailliaus parodoje vykusios diskusijos, ir ši kartą turėjo būti dėl laiko stokos nutrauktos. Tokia padėtis sakytė sako, jog mūsų šioje visuomenėje yra linkusi meno pažinimui ir, atsiradus progai, trokšta išsiaiškinti arba bent pareikšti savąją nuomonę.

Parodų rengėjams, o gal net geriau dailininkų sambūriams ar kitoms institucijoms, derėtų atkreipti dėmesį į esančias visuomenės nuotaikas ir sudaryti dažnesnių galimybių panašioms diskusijoms.

Visais apdraudos reikalais
kreipkitės į vieną iš seniausių
apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos
geriems mašinų vairuotojams.

ATSTOVAS
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

Jeigu esate tikras,

kad Jūsų giminė, bičiulis ar geras pažįstamas neskaito Dirvos, atsiųskite jo adresą. Mes dovanai siuntinėsim jam Dirvą dvi savaites susipažinti.

Jeigu esate tikras, kad užsakęs Dirvą dar jos neskaitančiam kaimynui ar geram bičiuliui, padarysite malonią jam staigmeną, užsakykite ją dabar, nes

iki š. m. SAUSIO 31 d. kaip dovana
užsakoma Dirva kainuos Jums tik
10 dol. metams.

Norėdami užsakyti Dirvą supažindinti ar jos prenumeratą padovanoti 1964 metams, užpildykite žemiau esančią atkarpą ir iškirpę ją atsiųskite: Dirvai, 6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

DIRVA

(Vardas ir pavardė)

(Adresas)

Susipažinti ☐
Priedų čekis ☐

J.K. RAČKUS

Išpūdžiai iš formenteros (aliejus)

What
does the "S"
stand for?

**SAFE
SURE
SINCERE
SERVICE**

Our customers know
what the "S" stands for.
Come in and let us
show you what
we mean.

**S.T. CLAIR
SAVINGS**

MAIN OFFICE: 813 E. 185th STREET

AKIMIRKOS

"Trijų centrų" veidai

BRONYS RAILA

AUTORIAUS PASTABA. Ši dešimties "akimirų" serija daugumoje buvo parašyta 1963 m. lapkričio-gruodžio mėn. laikotarpyje ir galutinai užbaigta š. m. sausio pradžioje. Čia neminimas 1963 m. gruodžio mėn. Margočio numerio paskelbtas dėl K. Stropaus skandalinių išvedžiojimų Karolio Drungos kritinis straipsnis "Apie tradicijos ir laisvės įtampą", kurio mintims šios serijos autorius, bendrai paėmus, pritaria.

Šioje dešimtyje "akimirų" buvo norėta "paskutinį kartą" plačiau pasisakyti vadinamais "bendradarbiavimo ir ryšių su kraštu" įklausimais bei kitomis mūsų tautinės rezistencijos problemomis. Taip pat pabaigoje norėta išdėstyti ir vieną kitą grynai asmeninę nuomonę bei pergyvenimą.

Dar aną pavasarį mano kolega Vytautas Meškauskas Chicago Margutyje bent porą kartų mėnesio apžvalgose smulkiau nagrinėjo "bendradarbiavimo su kraštu" ir "kultūrinių ryšių su tėvyne" palaikymo klausimus. Ir pasisakė apie juos labai kritiškai, beveik visai neigiamai.

Tuo metu visa mūsų spauda mirgėjo straipsniais ir rezoliucijomis, tai lengvai pašiepiančiom, tai griežtai smerkiančiom iš Brooklyno anksčiau pradėtą atvirą kolaboracijos su sovietine Lietuva propagandą. Tada, kaip sakoma, buvo tuomet labai aktu. Tais klausimais ir aš anuomet sumerkiau keliolika akimirų Dirvoje.

V. Meškauskas ir dėl jų malonėjo atsiliepti bent dviejose mėnesinėse Margočio apžalgotose, savaip josi išmatydamas "netikslumų" ar kitoniškai komentuoju vietų, ir ta proga pastebėdamas, kad šis klausimas jau baigiamas ligi dugno išsemti ir gresia nusibosti. Šiaip jau jis mano neigiamų pažinimų į kolaboravimą neatmetė, bet dar griežčiau, net brutaliau išsireiškėdavo. Esą, čia nereikia ieškoti kažin kokių "principų" ar gilybių, - tai esąs tik kai kurių asmenų noras iš to pragyventi, iš lietuvių tautos nelaimės pasipelnyti.

Ir griežčiausiai ir kartu drastiškai apie "bendradarbiavimą su kraštu" V. Meškauskas pasisakė mano girdetoje jo paskaitoje per santarpių suvažiavimą Taboro Farmoje. Savo paskaitą jis pradėjo klausytojam primindamas, kad "bendradarbiavimo" problemai suprastai pirmiausia reikia atsiminti dvi seniausias profesijas pasaulyje: prostituciją ir špionazą...

Be abejo, "bendradarbiavimo su kraštu" tema mūsų spaudoje, ir gyvenime, ir Margutyje tikrai buvo gerokai išsemta, kai kam gal nusibodus ir "nebeaktuali". Todėl ne man vienam buvo daugiau negu sturprizas 1963 m. spalio mėnesio Margočio numerio vėl rasti straipsnį tuo pačiu klausimu. Ir ne šiaip sau straipsnėlį ar kokią apžvalgėlę, bet vedamąjį straipsnį, įdėtą pirmajame magazino puslapyje, pasirašytą naujo Margočio bendradarbio K. Stropaus, slapyvardininko, tuo paliudijant, kad Margočio redaktorius nuo straipsnio minčių neatsiribojo ir kad jis buvo paskelbtas, kaip tam tikrų tezių išdėstymas.

Ir tas pasisakymas šį kartą buvo skirtinas -- "kultūrinių ryšių" palaikymo naudai. Esą per tuos "ryšius šiandien pasireiškia laisvės ir tradicijos įtampa". Ir ji esanti pažangumo dvasios rodiklis. O tie, kurie prieš "bendradarbiavimą" ir "ryšius", - tie esą "konservatoriai" ar net "reakcingai konservatyvūs"...

Tai buvo kažkas visai nauja Margočio krepšelyje. Kaž kokia keista ir neįtikėtina "pažanga", padvelkusi mirties pabučiavimu šiam A. Vanagaičio per porą dešimtmečių su meile puoselėtam Chicagos lietuvių žurnaliukui.

Atrodo neišvengiama ir gal kiek reikalinga tą Margutyje paverstą kiaušinį mums kiek arčiau palūpinėti. Jeigu jau ne dėl ko kito, tai nors dėl įtampos.

Naujas ir "nežinomas" Margočio bendradarbis K. Stropus pirmiausia moksliškai paaiškino, kad žmonių galvojimą ir elgseną apsprendžia "tam tikros geografinės bei politinės sąlygos ir tradicijos". Taip esą ir Amerikoje: pietūs reikalingai konservatyvūs, viduriniai ir tolimieji pietvakariai (Chicago, Los Angeles) konservatyvūs ir nacionalistiški, gi šiaurės rytai (turbūt nuo Washingtono ligi Bostono?) -- reliatyviai pažangūs...

Tas pats esą ir su Amerikos lietuvių visuomenės galvoseną. Ji dabar priklausanči nuo vietų, kur lietuviai apsigyvenę. Pietuose lietuvių tėra labai mažai. Lietuvių centrai dabar yra rytuose, viduriniuose ir tolimuose vakaruose. Tie trys centrai su savo nemažais skirtumais politiniame galvoje ir bendroje elgsenoje yra -- New Yorkas, Chicago ir Los Angeles...

Kalifornijos lietuviai už tokį jų pagerbimą ir išaukštinimą K. Stropui turėtų nusiusti sunkvežimį oranžių ir tris dėžes geriausio Napa Valley vyno. Los Angeles -- vienas iš trijų centrų! Dar niekas taip gražiai mūsų nepavadinodino, ir mūsų tuo tarpu tik augančios lietuviškos kolonijos ambicijos taip aukštai nesiekdavo. Mes gal panašiai tik pasvajodavom, o drąsieji nebent suvaidindavom tokią galimybę. Juk pagaliau mes esam jei dar ne darbu, tai bent rezoliucijų centrai! Šiaip mes esam tikri tik dėl didingos ateities: už dešimtmečio ar dviejų Los Angeles bus pats svarbiausias Amerikos lietuvių politikos centras. Kai veiksmų vadai rytuose ir viduriniuose vakaruose dar daugiau pasens ir politinis reumatizmas galutinai susuks jų kaulus, tai jie pensininkauti persikels prie Los Angeles. Čia švelniame klimato jie greitai atkūsis, pasidarys labai sprintni ir kels didžiausią ermyderį. Norit ar nenorit, - Los Angeles tada tikrai taps tų visų veiklių ir garbingų metuzelių centras.

Bet kad Los Angeles jau dabar būtų New Yorko ir Chicagos rangų "centras", mes dar netikėjom. Tačiau jei laikraščiai taip rašo, labai puiku, neišsižeisim...

Deja, visos kitos K. Stropaus teorijos man atrodo yra grynos

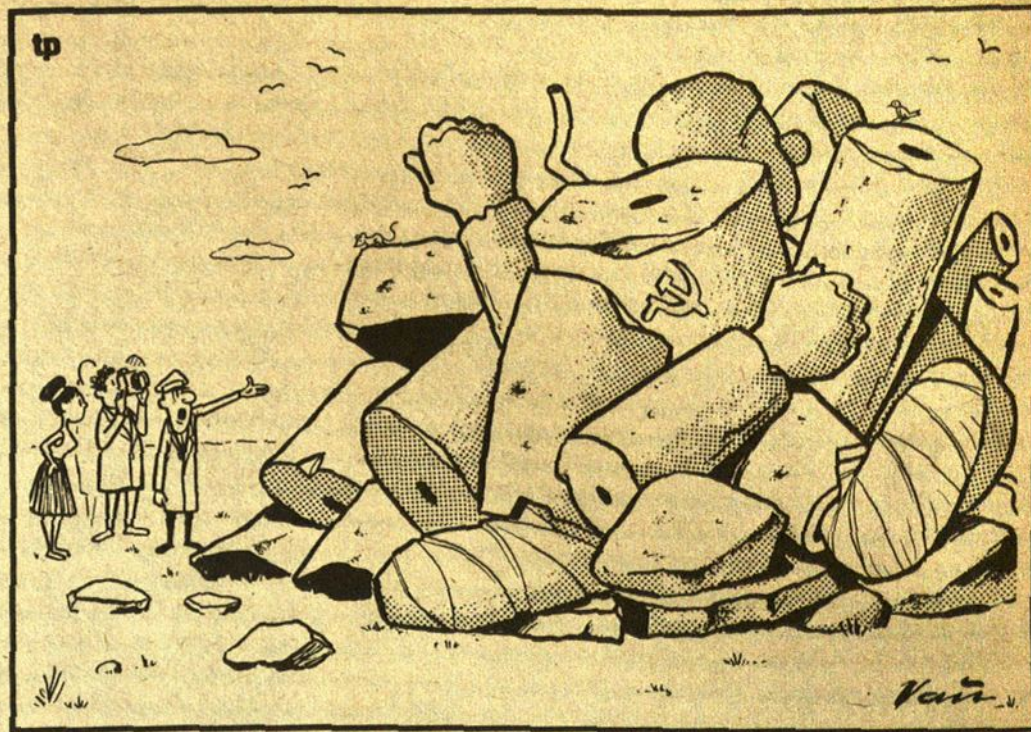
nesąmonės. Amerikietiška sakant, sheer nonsense.

Pietūs yra nepažangūs, ar "reakcingai konservatyvūs" gal nebent negrįžtų atgal. Tačiau nemaža panašų "reakcionierių" esama Chicagoje, Bostone ir kitur. Kitais požiūriais - ekonominiu, socialiniu ar kultūriniu ir religiniu - visos Jungtinės Valstijos šiandien maždaug panašios ar teisingiau - su tais pačiais įvairumo ir skirtingumo bruožais. O Kalifornija turi daugiausia religinių sektų -- per pustrėčio šimto... Vadinasi, baisesiai daug įtampos, taigi ir pažangumo!

Kuo New Yorko valstija yra pažangesnė už "konservatyvius ir nacionalistiškus" Vakarus, kai New Yorkas turi respublikoną gubernatorių ir abu respublikonų senatorių, o Kalifornija demokratą gubernatorių, vieną demokratą ir vieną respublikoną senatorių (irgi skaitomą prie "pažangiųjų respublikonų")? Kuo Oregonas konservatyvesnis už Bostoną ar New Yorką? Kuo Arizona už Maine valstiją, -- ar tik dėl to, kad Arizona turi senatorių Goldwaterį, o kita senatorių demokratą?

Kalifornija savo socialine struktūra, drąsiomis idėjom, pionieriškais polinkiais, man rodos, yra daug revoliucingesnė ir pažangesnė už Connecticut ar Vermont... Kalifornijos jaunųjų demokratų lyga pernai vasarą paskelbė tokias toli siekiančias ir "pažangias" rezoliucijas dėl glaudaus bendradarbiavimo su sovietiniu bloku ir komunistine Kinija bei Kuba, jog demokratų partijos bosai rašo būtiną nuo tokio per didelio pažangumo atsiriboti.

O kuo būtų "reliatyviai pažangesnis" lietuviškas New Yorkas ar Washingtonas, D.C. už Los

2063 METAIS... - Štai garsusis milžinas, kuris XX amžiaus viduryje pradėjo byrėti!

Angeles? Ar tik dėl to, kad tenajos yra Bimbos Laisvė, Tysliavienės Vienybė ir Vincas Trumpa? Mes Kalifornijoje irgi turime pusantro kolaboranto, kuriu buvo leista laisvai pasisakyti net per lietuvių radijo pusvalandį, ir dėl to žemė sudrebėjo. Gi reakcingoje Floridoje yra apstus rožinės spalvos "pažangiausių" pensininkų būrys. O kaip Chicago su savo katalikiškais, socialistiškais ir komunistiškais dienraščiais?

Ar aš irgi būčiau pažangesnis ir kitaip rašyčiau, jeigu penkiolika metų būčiau išgyvenęs ne Los Angeles, kur tapau "konservatoriumi" ir "pažangos priešu" o Hoboken, New Jersey? Tada turbūt būčiau supažangėjęs...

Ačiū už centro rolės pripažinimą mūsų miestui, bet tokių nesąmonių apie "bendrąją elgseną ir galvoseną" priklausomai nuo gyvenamosios vietos aš dar nebuvau dažnai girdėjęs.

Tačiau Margočio vedamajame buvo ir kitokių - įdomesnių idėjų, prie kurių sustosime sekantį kartą.

jei Anglijos ar Airijos kvoton ne buvo pakankamai imigrantų, tai kita šalis neišnaudotų vietų negalėjo užimti.

Washingtono politikieriai nėra vieningi dėl to projekto, bet mano, kad jis praeis. Tą projektą remia ir respublikonai ir demokratai ir pats JAV prezidentas, NY Times įtaria, kad prez. Johnsonui tą projektą perša didžiųjų Amerikos miestų pramonininkai, nes jie tikisi gauti pigesnės darbo jėgos iš užsienių.

Į Balt. Rūmus Balfo atstovui, turinčiam paties prezidento telegramą, nebuvo jokio sunkumo patekti, nors aiškiai matoma, kad prezidentas dabar dvigubai stipriau saugomas. Beveik kiekviename namo kampe tūno koks nors žmogus, kuris "nieko neveikia". Paltus, kaliošus ir snieguotas skrybėles paikome pirmame didžiuliam kambaryje. Koridoriais patekome pas prezidentą, kur laukė fotografai ir televizijos aparatai. Kaip minėjau, mūsų nuomonės niekas neklausė, o kalbėjo tik didieji valdžios kontantų kartą.

gresio pareigūnai. Atsisveikinant prezidentas paspaudė visiems dešinę, paspaudė ir Balfo atstovui tardamas net du kartu "Nice to see you". Tačiau pamatyti naują prezidentą nebuvo taip lengva: reikėjo keisti net tris aerodromus, dėl sniego pūgų nutūpti ne Washingtone, o Baltimorėje. Teko keliauti taksiu ir autobusu, o grįžti traukiniu, atsikasti iš Newarko aerodromo užpūstą mašiną. Parvykus namo, nebuvo kur automobilio pastatyti, visur kalnai sniego. Teko palikti mašiną viduryje gatvės.

Kun. L. Jankus

Nepamiršk laiku atnaujinti DIRVOS prenumeratą.

Lietuvi, paskubėk, jei nori atvykti į Ameriką

Amerikos kongresas 1920 m. buvo nustatęs, kad į JAV gali per metus atvykti per 160,000 žmonių. Tą skaičių padalino tarp įvairių kraštų. Tada buvo nustatyta, kad per metus gali atvykti 384 Lietuvoje gimusieji. Kitiems kraštams buvo nustatyti kiti skaičiai. Tokias normas vadinome kvotomis. Kurie vyko į JAV pagal kvotą, gerai žino, kad reikėjo laukti eilės net kelis metus, kad patektume į Lietuvos kvotą. Aiškiams ir anglams buvo daug geriau, jie turėjo dideles kvotas ir niekad jų neužpildė, tačiau italams, graikams, ispanams buvo beveik neįmanoma patekti į kvotą, nes norinčiųjų atvykti buvo tūkstančiai, o buvo įleidžiama tik keli šimtai. Graikai pav., turėjo tik 308 vietas metams, o užsirašiusių yra virš 12,000. Tie ir kiti motyvai dažnai vertė imigracijos įstatymus remontuoti, papildyti. Paskutiniu laiku kai kurie senatoriai ir kongresmanai pasiryžo tuos įstatymus iš esmės pakeisti. Jų sumanymui mie-

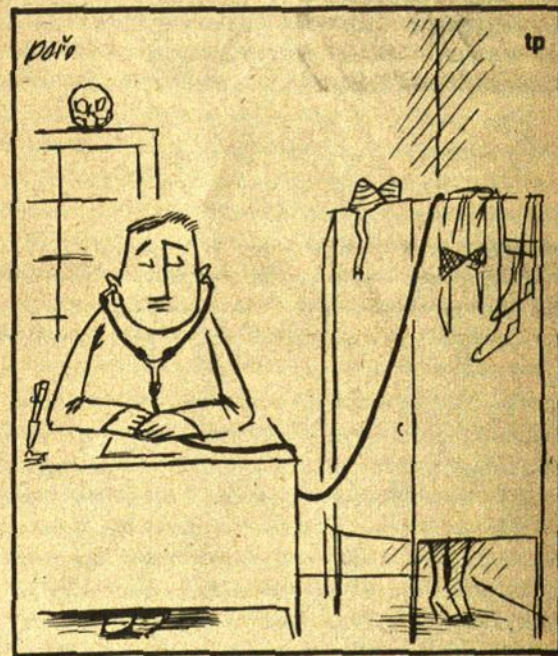
lai pritarė buv. prez. J. Kennedy. Šiam žuvus tos pat minties yra ir prez. L. Johnson.

Šių metų sausio 13 d. JAV prezidentas asmenine telegrama pakvietė įvairių organizacijų atstovus į Baltuosius Rūmus. Nuvyko ir Balfo reikalų vedėjas, tačiau be didelio entuziazmo. Tame atstovų suvažiavime dalyvavo per 50 žmonių, deja čia nebuvo duodama jiems laisvo žodžio teisė, o tik pasiklausyti, ką didieji yra sumanę padaryti. O jie yra jau sutarę pakeisti imigracijos įstatymus iš esmės, ir kai tik tas įstatymas įsigalios, tada iš norinčiųjų į JAV valstybes atvykti, nebebus klausama, kuriame krašte esi gimęs, ar kokia tavo odos spalva, bet kiek tu naudingas Amerikai. Gal tai ir krikščioniška ar bent demokratiška, tačiau mažiesiems nelabai naudinga. Mat didžiosios tautos, skaitlingos, visada nukonkuruos mažiuokas. Didieji visad turės daugiau ir geresnės medžiagos eksportui.

Tiesa, paties įstatymo detalių dar nėra. Jo projektui pritaria abi partijos. Tačiau pramatom, kad jis įsigalios palaipsniui, kas met 1/5 kvotos nurašant į "bendrą krepšį". Po penkių metų į Ameriką važiuos tas, kas pirmas JAV konsulate užsirašė ir kas labiausiai Amerikos DARBO rinkai tinka.

Tiesa, pramatom palikti senas privilegijas atvykti greičiau, gal ir be eilės, Amerikos piliečių artimiesiems giminėms bei tremtinėms. Paskutinis patarkymas yra laikino pobūdžio, kas met atnaujinamas.

Nėra abejonės, kad per 50,000 žmonių kasmet į JAV atvyks daugiau nei iki šiol, nors bendra kvotos suma ir nebus pakelta. Mat, pagal naująjį projektą visi numeriai bus išnaudoti, jei ne vienam tai kitam pasaulio krašte yra tūkstančiai norinčių į Ameriką patekti ir jie pateks. Iki šiol

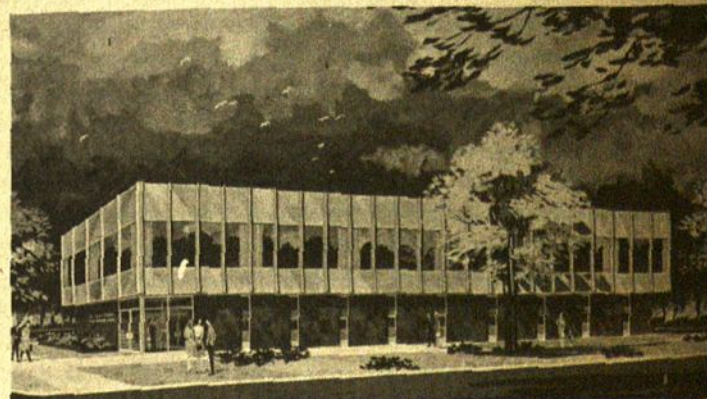
Be žodžių...

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ! Kviečiame pradėti taupyti PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NĖS DIVIDENDŲ NĖS PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NĖS IŠ TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

Nevėžio tunto skautai sueigos metu. Stovi iš dešinės A. Glodas, tunt. A. Prapuolenis, V. Molis, D. Glodas, V. Montautas.

FILATELIJOS KAMPELIS

ANTANAS BERNOTAS

(2)

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTYBĖS sausio 10 d. išleido 5 c. pašto ženklą, kuriuo pagerbiamas žymus Texas patriotas Sam Houstonas.

Samuel Houston (1793-1863) gimė netoli Lexington, Va. Jam dar vaiku esant, tėvai persikėlė į Tennessee. Būdamas 15 metų jis pabėgo pas Cherokee indėnus, kur indėnų vadas Oolooteka jį išsūnijo. 1812 m. jis įstojo į kariuomenę, ir buvo pakeltas leitenantu. 1832 m. išrinktas į kongresą, o 1827 m. -- Tennessee gubernatorium. 1832 m. paskirtas ypatingu įgaliojimų rūpintis indėnų reikalais. Kai Texas sukilo ir pradėjo karą su ispanais, Houstonas 1835 m. buvo paskirtas tos kariuomenės vadu, ir nugalėjo ispanus prie San Jacinto bei paėmė meksikiečių vadą Santą Aną į nelaisvę. 1836 m. išrinktas Texas prezidentu. 1845 m., priėmus Texas į sąjungą, jis buvo senatorium. 1859 m. išrinktas Texas gubernatorium. Mirė 1863 m. Huntsville, Texas. Jo vardas buvo pavadintas pats didžiausias Texas miestas -- Houston.

AUSTRALIJA išleido 4 šilinių pašto ženklą, kuriuo pagerbiamas žymus keliautojas ir atradėjas Abelis Tasman. Ženkle yra jo atvaizdas, burinis laivas ir kalnuota pakrantė.

Abel Janszoon Tasman (apie 1602-1659) gimė Lutegaste, netoli Groningeno, Olandijoje. Tar-

navo laivyne Olandų Indijos Kompanijoje. 1664 m., pavestas Olandų Indijos Kompanijos gubernatoriaus Van Diemen, jis iš Batavijos išplaukė į pietus, į Australijos vandenį, rasti naujų žemių ir praplaukimo kelių. Tų pačių metų lapkričio 24 d. jis pasiekė salą, esančią į pietus nuo Australijos, kurią pavadino Van Diemen's Land (sala 1853 m. buvo "perkrikštyta" pagal jo vardą -- Tasmania): taip pat šioje dešimties mėnesių kelionėje jis aptiko Naująją Zelandiją, Draugiškąsias ir Fidži salas. Antrą kelionę jis padarė 1644 m., šį kartą atradamas Naująją Gvinėją, Naująją Olandiją ir Karpenarijos įlanką (šiaur. Australijos pusėje).

EGIPTAS išleido puikią 6 pašto ženklų seriją, skirtą Abu Simbel senovės meno paminklų apsaugai. Tie patys p. ženklai, spausdinti kitomis spalvomis, tik su įterptu žodžiu PALESTINE, išleisti Gazos sričiai. Čia dedame 115 mills oro p. ženklą, rodantį šiaurinę šventyklą.

Sulig Encyclopaedia Britannica, Abu Simbel vietovė yra Nubijoje, kairiame Nilo upės krante, 56 mylios į pietus nuo Korosko. Grupė susideda iš trijų šventyklų: pietinės -- pačios mažiausios, skirtos "dieviškajai motinai ir jos sūnui", vidurinės -- pačios didžiausios, skirtos saulės dievams Amon-Ra ir Raha raktui su milžiniškomis faraono Ramses II statulomis išorėje, ir vidutinio dydžio šiaurinės, atskirtos nuo kitų dviejų gilios ravinės, skirtos dievitei Hathor ir vaizduojančios išorėje didžiulės faraono Ramses II, jo žmonos Nefrere ir dievaitės Hathor statulas.

Rytų VOKIETIJA išleido 5 pašto ženklų seriją, kuria paminimas 1813 metų karas su Napole-

PARENGIMŲ KALENDORIUS

SAUSIO 25 D. Naujosios parapijos salėje Nerijos Linkevičiūtės, Stasio Baro ir muz. A. Kučino koncertas - balius šv. Kazimiero liuanistinei mokyklai paremti.

VASARIO 1 D. Chicago "Antrojo kaimo" pastatymas šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia Putnamo vienuolyno senelių prieglaudai remti komitetas.

VASARIO 7 D. Korpi Giedros rengiamas blynų balius Čiurlionio Ansamblio namuose.

VASARIO 8 D. LTM Čiurlionio Ansamblio metinis koncertas - balius šv. Jurgio parapijos salėje.

VASARIO 16 D. Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia ALT skyrius.

VASARIO 23 D. D.L.K. Birutės Draugija ruošia pietus šv. Jurgio parapijos salėje.

KOVO 1 D. Dail. K. Žoromskio dailės kūrinių parodos atidarymas Čiurlionio ansamblio namuose.

KOVO 1 D. Kaziuko mugė šv. Jurgio parapijos salėje.

KOVO 15 D. L.T.M. Čiurlionio ansamblio metinis koncertas Cleveland Institute of Music salėje.

BALANDŽIO 4 D. Lit. Vysk. M. Valančiaus mokyklos metinis balius, šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 11 D. Pilėnų skautų tunto vakaras - koncertas šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 25 D. Putnamo vienuolyno senelių prieglaudai remti komiteto labdarybės vakaras. Programoj Juzė Krišto-laitytė ir vasarinių rūbų demonstravimas.

GEGUŽĖS 2 D. Pabaltiečių sportininkų vakaras Slovėnų auditorijoje.

onu. Ženkluose yra karo vaizdai bei tuometiniai vokiečių kariuomenės vadai ir politikai: Neidhardt von Gneisenau, Gebh. Leberecht von Bluecher, Ernst Moritz Arndt, Freiherr vom Stein, Gerhard von Scharnhorst ir rusas kunigaikštis Kutuzovas. Čia dedame 10 pf. pašto ženklą, kuria me parodyti kazokai ir vokiečių Landwehr'as Berlyno gatvėse.

Kaip žinia, Napoleono kariuomenė, sumušta Rusijoje 1812 m., pasitraukė per Lietuvą į Vokietiją. Rusai, persekiodami Napoleono kariuomenę, atsidūrė net Berlyne. Prie rusų prisijungė naujai suorganizuota vokiečių prūsų, austrų ir net švedų kariuomenė, kuri po kelių didesnių susirėmimų su prancūzais, juos galutinai sumušė didžiuliam Leipcigo mūšyje spalio 16-19 dienomis. Tik likučiai Napoleono armijos spalio 31 d. prie Haunau, pralaužę bavarų kariuomenės žiedą, perplaukė Reiną.

Chicago "Antrojo Kaimo" aktoriai ruošiasi spektakliui Clevelande, kuris įvyks šv. Jurgio parapijos salėje vasario 1 d. 7:30 v.v. Bilietai jau gaunami Dirvoje, Spaudos kioske, Balti ir Patria krautuose. Po vaidinimų bus šokiai ir bufetas. Šį pirmą naujos minties satyrų vaidinimą Clevelande rengia Putnamo vienuolyno senelių namams remti komitetas.

V. A. Račkausko nuotrauka

'Antrojo Kaimo' Clevelande belaukiant

PETRAS MAŽELIS

Antrasis kaimas jau pakeliui į Clevelandą, todėl ir smalsumo kankinamiems clevelandiškiams patariama nebeklausinėti ar spėlioti (kas, kur, iš kur, kaip?), o patiems dalyvauti spektaklyje ir savo pozityvią išvadą perduoti jei jau ne spaudai, tai būtinai bent kaimynui.

Visi antrakaimiečiai jauni ir energingi studentai, daugumoje kietojo mokslo -- inžinerijos atstovai. Yra ir dramos studijos baigiančių, yra ir diplomotai dainuojančių. Štai jie:

Nerija Linkevičiūtė, Regina Stravinskaitė, Kazys Almėnas, Romas Aninkevičius, Rimvydas Cinka, Vytautas Demereckis, Saulius Grėbliūnas, Romas Stakauskas ir Rimas Vėžys. Jie at-

veža programą nuo Cuba si, eina per Montessori darželį, užkliuva Čiurlionio galerijoje, unioj, išklauso Wagnerio rečitalį, dalyvauja antrojo šokių šventėje, pagrobia Birutę ir dainuoja ope- retėje Šančių istorijoje.

Naujas, jaudinantis, nenumiręs prieš užgimsiant reikalas. Atsilankiusieji skaniai pasijuos ir bejuokaudami parems Putnamo senelių namų statybą.

Taigi, iki pasimatymo vasario mėn. 1 d. šv. Jurgio parapijos salėje.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

K. Almėnas ir R. Stakauskas "Antrojo Kaimo" vaidinime P. Petručio nuotrauka

DIRVOS NOVELĖS KONKURSUI rankraščiams paskutinė data 1964 m. kovo 31 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinio mašinos rašymo puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinos rašymo puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1964 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridomato voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neaplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1964 m. Dirvos pavasario šventėje. Konkursas skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetą rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti. Jos sudėtis ir vieta bus paskelbta Dirvoje vėliau.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS

Faraono Ramses II mumija Kairo muziejuje Egipte.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....

INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LB TARYBOS RINKIMAI

JAV Lietuvių Bendruomenės Centro valdyba praneša, kad LB Tarybos rinkimai įvyks 1964 m. gegužės mėn. 9-10 dienomis. Rinkimai bus vykdomi rinkiminėmis apygardomis.

Vyriausia rinkimų komisija sudaryta Clevelande: pirmininkas Pranas Karalius, sekr. Vida Kasperavičiūtė ir nariai: Petras Balčiūnas, Kazys Karpius ir Zigmąs Peckus. Komisijos adresas: Pranas Karalius, 3406 Beechwood Ave., Cleveland Hts. 18, Ohio

RINKIMINĖS APYGARDOS:

PIRMOJI (Vakary). Jai priklauso šios LB apylinkės: Colorado, Los Angeles, Phoenix, San Francisco ir Seattle.

Pirmosios rinkiminės apygardos rinkimų komisija pavesta sudaryti Los Angeles apygardos valdybai.

ANTROJI (Chicago). Jai priklauso šios LB apylinkės: Omaha, Aurora, Bridgeport, Brighton Parko, Cicero, East Chicago, East St. Louis, Gage Parko, Grand Rapids, Kenosha, Lemon- to, Marquette Parko, Melrose Parko, Milwaukee, Rockfordo, Roselando, St. Louis, Mo., Town of Lake, Waukegano ir West Side.

Antrosios rinkiminės apygardos rinkimų komisija pavesta sudaryti Chicago apygardos valdybai.

TREČIOJI (Vidurio) Jai priklauso šios LB apylinkės: Clevelando I-ji ir II-ji, Columbus, Detroito, Rochesterio, Buffalo ir Pittsburgho.

Trečiosios rinkiminės apygardos rinkimų komisija pavesta sudaryti Detroito apylinkės valdybai.

KETVIRTOJI (Naujosios Anglijos). Jai priklauso šios LB apy-

Paryžiuje mirė lietuvų draugas Emile Matorė

Paryžiuje sausio 13 d. mirė didelis lietuvių bičiulis Emile Matorė, sulaukęs 83 metų amžiaus.

Jo sūnus prof. George Matorė, prieš karą profesoriavęs Lietuvoje, yra vedęs lietuvaitę, šeimą augina lietuviškoje dvasioje ir yra didelis lietuvių bičiulis bei lietuviškų reikalų rėmėjas tarptautiniame forume. Jo įtakoje tėvas irgi pasidarė dideliu lietuvių draugu ir buvo jų mylimas už nepaprastai jauną ir pilną optimizmo charakterį. Po karo Emile Matorė buvo pradėjęs piešti ir prieš metus suruošė Mentone savo paveikslų parodą, apie kurią susilaukė teigiamų kritikų atsiliepimų.

Sūnus George, kuris prancūzų universitetiniuose sluoksniuose užima aukštą pareigą, prieš savaitę buvo išskridęs su paskaitomis į Naująją Kaledoniją.

linkės: Brocktono, Lawrence, Worcesterio, Birdgeporto, Hartfordo, New Birtaino, Putnamo, Stamfordio ir Waterburio.

Ketvirtosios rinkiminės apygardos rinkimų komisija pavesta sudaryti Bostono ir Hartfordo apygardų valdyboms.

PENKTOJI (Rytų). Jai priklauso šios LB apylinkės: Amsterdamo, Bushwicko, Cypress Hills, Flushing, Great Necko, Manhattan Bronx, Maspetho, New Yorko I-ji, Queens, Ridgewoodo, White Plains, Elizabetho, Jersey City, Kearny-Harrison, Lindeno, Newarko, Petersono, Philadelphia, Baltimorės, pietinės New Jersey ir Wilkes-Barre.

Penktosios rinkiminės apygardos rinkimų komisija pavesta sudaryti New Yorko ir New Jersey apygardų valdyboms.

* PROF. DR. ANTANAS SALLYS (Springfield, Pa.) įstojo į Lietuvų Fondą su 250 dol., ateityje žadėdamas savo įnašą padidinti iki tūkstantinės. LF narių skaičius įkopė į penktąjį šimtą.

SLA 217-ji kuopa (visoms kuopoms buvo išsiuntinėti laiškai, raginant į Lietuvų Fondą stoti) pirmoji atsiliepė, įstodama į Fondą su šimtaine.

* INŽ. JUOZAS BARTKUS lankėsi pas Lietuvų Fondo pirmininką T. Blinstrubą ir, susipažinęs su Fondo reikšme ir paskirtimi, įstojo nariu su 250 dol. pradiniu įnašu.

Lietuvių Fondo adresas: 7243 So. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629.

CHICAGOS ŠAULIAI ĮSIGIJO JACHTĄ

Pirmasis jūrų šaulių vienetas, užsimezgęs išveivijoje, yra Chicago Jūrų Šaulių Kuopa, į kurią praeitą vasarą susispausė Chicago lietuviai, vandens ir laivų mėgėjai, o taip pat pavieniai laivų savininkai.

Veikimui dirva yra plati, nes aplink Chicago yra ne tik daug ežerų, ežerėlių, kanalų ir upių, bet čia pat banguoja didysis Michigano ežeras, kurio antroje pusėje randasi lietuviška Palanga -- tai Sandūnai ir Union Pier vasarvietės. Ten rasite vilų savininkų ir vasarotojų tarpe bene didžiausią dalį lietuvių. Plaukiant pakrantėmis į šiaurę, galima retkarčiais aplankyti Waukegano, Kenoshos ir Racine apylinkėse gyvenančius lietuvius, nes jie glaudžiai susiorganizavę moka suruošti įdomias šventes ir pobūvius.

Chicago Jūrų Šaulių kuopos valdyba, praleidusi pirmąjį plaukiojimo sezoną, priėjo išvados, jog gyvenimui, sekmingesniam ir įdomesniai veikimui būtina įsigyti nuosavą didesnę jachtą, apie kurią galėtų ir turėtų spiestis mažesni, privatus jūrų šaulių laiveliai. Turint didesnę jachtą, galima planuoti ilgesnes keliones, gali dalyvauti didesnis skaičius asmenų, kas teigiamai atsiliepia į vieneto pažangą. Tuo pačiu padidėja saugumo jausmas, pritraikiama daugiau narių, kartu stiprinamas visas vienetas.

Bostono Lietuvių Mišraus Choro naujoji 1964 m. valdyba, sėdi iš kairės: vicepirm. Lionginas Izbickas, sekr. Birutė Bačanskienė, pirm. Henrikas Gineitis. Stovi: valdybos narys Pranas Šimkus, spaudos reikalams Vytautas Eikinas ir ižd. Leonas Rudžiūnas. Nuotraukoj trunka tikio vadovės Magdalenos Ambutavičienės. Choras vasario 2 d. Lietuvių Piliečių Draugijos salėje ruošia balių. Bus įvairi dar Bostone negirdėta programa. Šokiams gros geras orkestras. Pradžią 5 v.v. A. Bacevičiaus nuotrauka

Lituanistinių mokyklų metraštis

Štai vėl gridime malonią naują lietuviškos veiklos, lietuviškos kūrybos baruosę. Ta naujiena dar daugiau mus turi džiuginti, kad čia ateina su savo kūryba lietuviškasis jaunimas besimokąs šeštadieninėse lituanistikos mokyklose.

Praeitų metų lapkričio mėn. 16 d. Jaunimo Centre 203 kam-

baryje įvyko Chicago Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos metraščio bendradarbių ir vadovų susirinkimas - vaišės, šiame susirinkime buvo konstatuota, kad ir šiais mokslo metais išeis jau penktasis metraštis.

Susirinkimą atidarė naujas tėvų komiteto vicepirmininkas metraščio ir spaudos reikalams V. Diminskas. Po to kalbėjo buvęs metraščio reikalų tvarkytojas ir iniciatorias P. P. Stankevičius, inž. J. Grabauskas, J. Šliajus ir kiti. Gražų žodį tarė metraščio globėjas -- mokyklos direkt. J. Masilionis. Dar kalbėjo buvęs ketvirtojo metraščio "Jaunystės Žiedų" redakcinės komisijos pirmininkas, dabar jau Pedagoginio Lituanistikos Instituto studentas Šarūnas Valiukėnas. Mirga Pakalniškytė naujos redakcinės komisijos vardu kvietė visus mokinius, o ypač jau buvusius metraščio bendradarbius aktyviai įsijungti į naujo metraščio kūrimą.

Šių metų metraščiui norima duoti daug platesnę apimtį, būtent į padaryti visų lituanistinių mokyklų metraščių. Jau praėjais metais į jį buvo įsijungusios Clevelando ir Baltimorės lituanistinės mokyklos, bet dėli pervėlyvo šios minties paskelbimo kitos mokyklos nespėjo įsijungti. Šiais metais įsijungia į jį metraštyje Cicero Aukštesnioji Lituanistikos Mokykla, Vasario 16-sios gimnazija Vokietijoje, Tėvų Salaziečių gimnazija Italijoje. Turi pilną teisę ir pareigą pagal savo pajėgumą įsijungti visos lituanistinės mokyklos Jungtinės Amerikos Valstybėse, Kanadoje, Australijoje, Anglijoje, Pietų ir Vidurio Amerikoje. Žodžiu, metraštis tampa visų lituanistinių mokyklų jaunimo literatūrinio bandymų veidrodžiu.

Visų lituanistinių mokyklų vedėjai ir mokytojai prašomi jau dabar pradėti rinkti metraščiui rašinius iš geresniųjų klasių ar namų darbų; gabesniems mokiniams gali duoti parašyti paskiras temas, pačių mokytojų parinktas, bet mokinių parašytas.

Visus rašinius, o taip pat fotografijas iš mokyklos gyvenimo prašoma nelaukiant, siųsti metraščio globėjui -- Chicago Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos direktoriui Juozui Masilioniui šiuo adresu: 5620 S. Claremont Ave., Chicago 36, Ill., USA.

Visa metraščiui medžiaga turi būti gauta iki 1964 metų vasario mėn. 29 d.. Vėliau atsiųsta medžiaga vargu begalės patekti į šių mokslo metų metrašty, nes metraštis turi išeiti prieš mokslo metų pabaigą, kad mokslo metams baigiantis, visos lituanistinės mokyklos jau galėtų jį turėti.

Šių mokslo metų redakcinę komisiją sudaro: Mirga Pakalniškytė -- vyriausia redaktorė, Marytė Norušytė -- redaktorės padėjėja, Zita Burneikytė -- meno redaktorė, Aušrelė Vaičieliūnaitė -- foto redaktorė, Laima Nainytė, sekretorė ir Danutė Vaičieliūnaitė -- redakcijos narė.

"Jaunystės Žiedų" išleidimas kaštavo 2,400 dolerių.

Tebūna šis penktasis metraštis tikras lituanistinių mokyklų mokinių kūrybinių pastangų veidrodys.

Yra dar likę kai kurie skaičiai pirmųjų keturių metraščių, kuriuos suinteresuotieji, ypač lituanistinės mokyklos, galėtų gauti papigintomis kainomis. Visais techniniais, o taip pat aukų rinkimo reikalais reikia kreiptis į šių mokslo metų metraščio administratorių -- p. Viktorą Diminskį šiuo adresu: 6943 So. Rockwell St., Chicago 29, Ill.

BOSTON

MENO PARODA

Vasario 1 ir 2 d. ALT S-gos Namuose (484 E. 4th St., So. Bostone) Korpi Neo-Lithuania ruošia Bostono Studentų Meno Parodą. Dailininkai V. Vizgirda ir I. Kamantauskienė yra pažadėję padėti parodą praveisti. Be to, įvyks studentų simpoziumas, po kurio seks vaišės ir pasilinksminimas.

Parodoje su savo meno kūriniiais dalyvaus: G. Duobaitė, P. Martinkus, B. Banaitis, A. Skudžinskas, G. Dačys, A. Manomaitis ir K. Norvaiša.

Maloniai kviečiam atsilankyti.

Pats skaityk ir kitus
ragink prenumeruoti
DIRVĄ

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRAŠTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U.S. Department of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce

Cosmos Parcel Express Corp.

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608
Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629
Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Istaigos vedėjai: EDV. ŽUKAUSKAS IR VYT. ŽUKAUSKAS
Abiejuose skyriuose galima užsakyti maisto siuntinius iš Danijos, taip pat akordeonus, siuvas ir rašomas mašinas iš Europos ir įvairias prekes, net šaldytuvus ir automobilius iš SSSR sandėlių.

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, pardudanti importuotus ir vietos fabriko baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke
Tel. PROspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. Victory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmąd. ir ketvirtąd. nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

VILTIES SPAUSTUVĖ

6907 Superior, Cleveland 3, Ohio, HE 1-6344

- Priima užsakymus iš visų miestų Jungtinėje Valstybėje ir Kanadoje.
- Spausdina ofsetu laikraščius, žurnalus, brošiūras, programas, katalogus ir kitokius leidinius. Jei norite turėti gerai iliustruotą leidinį, kreipkitės į mus.
- Patarnauja organizacijoms, firmoms ir profesionalams: vizitinės kortelės, blankai, receptų, sąskaitų, sąmatų, atskaitomybės ir kitokios formos; Jūsų adresai įvairių dydžių vokuose -- reguliariuose ir languotuose.
- Užsakymai išpildomi greitai ir sąžiningai.

PETKUS

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS